

Hvordan yder EU's lovgivning beskyttelse mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering?

Enhver forskelsbehandling på grund af køn... eller... seksuel orientering... er forbudt.
EU's charter om grundlæggende rettigheder (artikel 21).

I henhold til EF-traktatens artikel 13 har EU beføjelse til at vedtage lovgivning til bekæmpelse af forskelsbehandling på grund af seksuel orientering. I øjeblikket har EU kun vedtaget lovgivning til bekæmpelse af forskelsbehandling på grund af seksuel orientering på beskæftigelsesområdet. **Direktivet om ligebehandling på beskæftigelsesområdet** forbyder forskelsbehandling ved adgang til og vilkår for lønnet beskæftigelse og udøvelse af selvstændig erhvervsvirksomhed, erhvervsuddannelse og erhvervsvejledning samt medlemskab af en arbejdstager- eller arbejdsgiverorganisation. Det gælder både for den private og den offentlige sektor. Medlemsstaterne var forpligtet til at gennemføre direktivet inden udgangen af 2003.

Atten medlemsstater har besluttet at gå videre end kravene i EU's lovgivning og udvider beskyttelsen til andre områder end beskæftigelsesområdet. Dette giver lesbiske, bøsser, biseksuelle og transseksuelle (LGBT'ere) beskyttelse på en bredere vifte af sociale områder, f.eks. inden for uddannelse, social beskyttelse, socialsikring og sundhedsydelse, samt adgang til varer og tjenester, herunder boliger. Personer, der tilhører raceminder eller etniske minoriteter, nyder allerede i dag denne bredere beskyttelse i medfør af direktiv 2000/43/EF om racelighed.

Retsbeskyttelse i EU's medlemsstater

I otte medlemsstater (Belgien, Bulgarien, Tyskland, Spanien, Østrig, Rumænien, Slovenien og Slovakiet) dækker lovgivningen om ikke-forskelsbehandling på grund af seksuel orientering ikke blot beskæftigelsesområdet, men også andre områder, som er omfattet af racelighedsdirektivet.

I ti medlemsstater (Den Tjekkiske Republik, Irland, Letland, Litauen, Luxembourg, Ungarn, Nederlandene, Finland, Sverige og Det Forenede Kongerige) er lovgivningen om ikke-forskelsbehandling blevet delvist udvidet til at dække andre områder end beskæftigelsesområdet.

I ni medlemsstater (Danmark, Estland, Grækenland, Frankrig, Italien, Cypern, Malta og Polen) omfatter lovgivningen om ikke-forskelsbehandling kun de områder, der er nævnt i direktivet om ligebehandling med hensyn til beskæftigelse. I Estland, Frankrig, Grækenland og Polen er der en debat i gang om en udvidelse af lovgivningen.

På trods af denne retsbeskyttelse vælger LGBT'ere ofte ikke at afsløre deres seksuelle orientering på arbejdspladsen af frygt for negative konsekvenser. Dem, der er åbne omkring deres seksualitet, bliver ofte udelukket fra sociale aktiviteter, udsættes for fysisk og verbal chikane og har forringede beskæftigelsesudsigter. På andre områder, f.eks. på uddannelses- og sundhedsområdet, udsættes LGBT'ere fortsat for forskelsbehandling. Mobning og chikane og øgenavne i skolen fører ofte til højere frafaldsprocenter blandt LGBT'ere, og de fleste skoler savner håndfaste planer for bekæmpelse af fordomme. På sundhedsområdet risikerer LGBT'ere at blive udsat for forudindfattede holdninger fra sundhedsfagligt personale, som kan afholde dem fra at søge lægehjælp.

Ligestillingsorganer

Nationale ligestillingsorganer fremmer ligebehandling, forsker i forskelsbehandling og tilbyder rådgivning til ofre. EU-lovgivningen forpligter kun medlemsstaterne til at oprette ligestillingsorganer, der dækker forskelsbehandling på grund af race eller køn. Direktivet om ligebehandling på beskæftigelsesområdet indeholder ikke krav om oprettelse af sådanne organer i forbindelse med andre grunde til forskelsbehandling, herunder heller ikke seksuel orientering. Alligevel er mange medlemsstater gået videre end kravene i EU-lovgivningen og har indført yderligere beskyttelse af LGBT'ere.

Atten medlemsstater (Belgien, Bulgarien, Tyskland, Grækenland, Frankrig, Irland, Cypern, Letland, Litauen, Luxembourg, Ungarn, Nederlandene, Østrig, Rumænien, Slovenien, Slovakiet, Sverige og Det Forenede Kongerige) har oprettet ligestillingsorganer, der beskæftiger sig med alle aspekter af forskelsbehandling. I Sverige fandtes der en særlig ombudsmandsinstitution (HomO), der tager sig af forskelsbehandling på grundlag af seksuel orientering, og denne institution har haft stor succes med hensyn til at vinde homofobiofres tillid. Sverige og Danmark er også på vej med oprettelsen af et ligestillingsorgan, der skal beskæftige sig med alle former for forskelsbehandling.

Ni medlemsstater (Den Tjekkiske Republik, Danmark, Estland, Spanien, Italien, Malta, Polen, Portugal og Finland) har i øjeblikket ikke noget ligestillingsorgan, der beskæftiger sig med forskelsbehandling på grund af seksuel orientering.

LIGE RET TIL LIGE BEHANDLING

Artikel 21 i chartret om grundlæggende rettigheder indeholder et generelt forbud mod forskelsbehandling baseret på en bred liste af grunde, der bl.a. omfatter seksuel orientering. Der opstilles ikke et "hierarki af grunde", hvor visse former for forskelsbehandling beskyttes på forskellige niveauer. Enhver har lige ret til lige behandling. Det betyder, at forbuddet mod forskelsbehandling på grund af seksuel orientering bør udvides til at dække beskyttelse på andre områder end beskæftigelsesområdet og skal omfatte adgang til varer og tjenesteydelser på samme måde, som der ydes beskyttelse mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse.

Denne folder er baseret på to rapporter: *Homophobia and Discrimination on the grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States - Part 1 Legal Analysis* (Homofobi og forskelsbehandling på grund af seksuel orientering og kønsidentitet i EU's medlemsstater - Del 1 – juridisk analyse) offentliggjort af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) i juni 2008 og *Homophobia Discrimination on Grounds of Sexual Orientation and Gender Identity in the EU Member States – Part 2 The Social Situation* (Homofobi og forskelsbehandling på grund af seksuel orientering og kønsidentitet i EU's medlemsstater - Del 2 - den sociale situation), offentliggjort i marts 2009.

Bemærk, at i henhold til EU's lovgivning er transseksuelle, men ikke nødvendigvis transkønnede, beskyttet mod forskelsbehandling på grund af "køn" i en beskæftigelsesmæssig sammenhæng. For en forklaring af transkønnedes rettigheder henvises til den ledsagende publikation, "Challenges Facing Transgender Persons" (Transkønnede – udfordringerne i dag).

Rapporten kan læses i sin helhed på: <http://fra.europa.eu>

Alle publikationer fra Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder kan rekvireres gratis via agenturets websted.

I tilfælde af spørgsmål vedrørende denne oversættelse kan du konsultere den engelske udgave, som er originalen og den officielle udgave af dokumentet.